

ШЫН

СЭКП ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1955
АПРЕЛЬ
27
СРЕДА
№ 86 (3280)

Өртөө 20 коп.

Көдээ ажыл-агыйның ажилдакчылары! Мал ажылының продуктуларын бүдүрерин көвүдедиңер, малдың продуктулуун дыка бедидерин болгаш баш санын көвүдедирин чедип алыңар! Чуртка мал ажылының продуктуларын хөйүнү берээлиңер!

(1955 чылдың Май 1-ге СЭКП ТК-ның Кыйгырылганыдан)

Картофель болгаш ногаалар көдээ ажыл-агыйның орулгалыг адыры

Картофель болгаш ногаа культураларын сайырадырыңа дугайында, эң илангыч ол культураларыңа дугайында бедидер дугайында СЭКП ТК-ның сентябрь Пленуму уугу соруганы салган. Картофель болгаш ногаа культураларының сайырадырыңа мурнакчы агротехникага үндешпеш база ону азыраа кызырын механизастаан, ол культураларыңа бүдүрүлгенин чокчуу чылдарда чуртка ийи—үш катан көвүдедирин Пленум айткан. Бо соруганы чедип-киренин күөсүдери колхозчу тараачынарның болгаш хоорайларың, үстүр төптеринин чоңунуң база мал ажылының бо культураларыңа негеделин хандыртыңар.

СЭКП ТК-ның январь Пленуму 1953 чыл-биле деңиздерге 1960 чылда картофельди мал чегинге бүдүрерин 5 катан көвүдедирин айткан.

Бистиң областың колхозтары картофель болгаш ногаа культураларын өстүрерин чокчуу чылдарда эгелеш болза-даа, бо ажылга элөөн бедидер көргүзүлгени чедип алган. Эрткен чылда Чаа-Хөл районун «Тилелге» колхозу бир гектарын план боугаар 115 центнер картофель дүжүү алып турган, 122 центнери алган. Чөөн-Хемчик районун «Коммунистиче орк» колхозу картофельди гектардан алып дүжүдүн 140 центнер чедирген. Бо көргүзүлгө чурттуң мурнакчы ажыл-агыйларының көргүзүлгө деңиздерге элөөн шын, мындаа-да баштайгы үедө багай өсөө көргүзүлгө болуру бедидир, ону моон-да көвүдедирин гектардан 200—300 центнер дүжүү ап болурунун аргаам бисте өр.

Ногаа ажылы база эки сайырап турар болгаш он дүжүү бедид турар. Эрткен чылда Бий-Хөл районун Ленин аттыг колхозу каустиканын дүжүдүн гектар шөлден 600 центнери алган. Ногаа культураларының бедид дүжүү Бай-Тайга районун «Мурнакчы», Чаа-Хөл районун Молотов аттыг болгаш өскө-даа элөөн хөй көвүдедирин чедип алдыган. 1953 чылга деңиздерге ногаа өстүрер чымтыктыг бажынарының саны областа 10 катан өскөн. Ногаа расадааны чегиниң сазы-маштарга өстүрери колхоз бүрүзүндө бедидер.

1955 чылдың картофели, ногаа тарылгазына колхозтарың, совхозтарың хөй кезин база-ла хынамчалыг бедидерин турар. Уугу-Хем районун «Күш-ажылдың хооту» колхозу ногаа расадааны өстүреринге чегиниң сазы-маштарың 81 муңу бедидерин, картофель үрезиниң бүгүн бедидерин.

Оң-биле чергелештир областың чамдык колхозтарында болгаш совхозтарында картофель болгаш ногаа культураларының бүдүрүлгени ам-даа калба-биле бедидерин турар. Картофель үрезиниң дыка хөй колхозтарда элөөн, «Бардык» совхозунда картофель үрезиниң бедидеринин план чүгө 1,3 хуу күөсетинген.

Ногаа культураларының үрезиниң чет-чедеринин, чымтыктыг бажынарың тударының, ногааның расадааны пария-терге, чегиниң сазы-маштарга өстүрерин ажалын Барыш-Хемчик районун «Кызыл тараачын», «Ленин орк» колхозтарында болгаш өскө-даа ажыл-агыйларда багай бедидерин турар.

Картофель болгаш ногаа культураларының дүжүдүн бедидеринин идегелин арга-зы болза, ол культураларыңа дөбөлчүн-уалачтык арга-биле олутуру болгаш оларның ажаан алышының механизастаары

В. И. Лениннің төрүтүнгөн хүнүн совет улус байырлыгы-биле демдеглээн

Ажылчы чоннарың уугу баштыңың, Коммунист партияның болгаш бедидерге бир дугаары социалист күрүениң тургузукчу Владимир Ильич Лениннің төрүтүнгөн хүнүндө бээр 85 чыл болганын совет улус байырлыгы-биле демдеглээн.

Апрель 22-де хөй-ниитиниң бажынарыңа, заводтарың болгаш фабрикаларыңа, конторларыңа, демир орук станцияларыңа, пароход доктар черлерге, вокзалдарга, ССРЭ-нің шериг болгаш салды флоттарының студияларыңа болгаш чуртталга бажынарыңа күрүне туктарың аска турган.

Ийи-саламды заводтарың болгаш фабрикаларыңа цехтеринге, министер-волатарга болгаш өскө-даа албан черлеринге, Москва гарнизонуң шериг кесектеринге муң-муң агитаторлар Владимир Ильич Лениннің амдырааның болгаш ажыл-чорудулгазың дугайында, алум чөк Ленинниң идеалың тилелгениң дугайында беседаларың чорутуңар.

Москваң бүгү 25 районнарыңа төөгүдүг хүнүнү бүдүрүңде ажылчы чоннарың төлөөлекчилериң байырлыг хураллары болган, Академияларга болгаш институттарга өртем сессиялары болуп эрткелден, школарга — пионерлерин байырлыг чыныгы болган. Ол хүндерге хоочун коммунистер Владимир Ильич-биле ужурашыңарыңа дугайында сактышыңарыңа ажылчы чоннарга чу-гаалып бергенер.

В. И. Лениннің Төп музейинин болгаш ССРЭ-нің күрүениң революция музейиниң заллары ол хүндерге хөй кижилерин турган. 500 ажыл москвалык болгаш Москвага келген кижилер апрель 22-де ийи-саламды Ленинниң черлеринге өскө-даа Москваң күрүне университетинин студенттери, машина дүтүү кымыр заводтун ажылчылары, бедид башкылар, Москва бедидеринин демир орукчулары, чамдык министерстволарыңа ажылдакчылары бар.

Совет Украинаның ажылчы чоннары бистиң бүгү угузувус ишкан ол төөгүдүг хүнүн байырлыг болгаш өргүшкүч демдеглээн. Владимир Ильичинин төрүтүнгөн хүнүндө бээр 85 чыл болганына холбаштырган байырлыг хурал Киевке болган. «Ленинчи идеалың улам-на тилел турар күжү» деп айткелди Украинаның Коммунист партияның ТК-ының секретары эш И. Д. Назаренко кылган.

Белорус ССР-нің ийи-саламды—Минск-

ПАРТИЯНЫҢ КЫЙГЫРЫ-БИЛЕ

Албан хүлээлгезинче кирипкен

Чоокта Танды районун Ленин аттыг болгаш Жданов аттыг колхозтарының колхозчуларының хуралдары болуп эрткелден. Ленин аттыг колхозтун колхозчулары партияның кыйгырың сүзүгэр колхозка ажылдаар дээш келген, мурнуңа облуполмизаттың оралакчызыңа ажылдап турган Борис Уважасевич Тагбаны колхоз даргазына бир үн-биле сонгуп алганар. Ол районун Жданов аттыг колхозтун колхозчулары СЭКП обкомунун сак секторунун эргелекчизинге ажылдап турган, колхозка ажылдаар күзелени илереткен Алексей Дмитриевич Зайцевти боттарының хуралыңа колхоз даргазына бир үн-биле сонгаанар.

Бий-Хем районун Оекте «Искра» колхозтун колхозчуларының ниити хуралыңа партияның кыйгыры-биле колхозка ажылдаарыңа биле келген, облукүсүмүнү оргинструктор килдизинин эргелекчизинге ажылдап турган Петр Артемьевич Дежневту хүлээп алгаш, колхоз даргазына сонгуп алганар.

Колхоз даргазына сонгуп турган эштер албан хүлээлгезин күөсүдип эгелей бергенер.

Өөрүшкү-биле хүлээп алган

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле). Каа-Хем районда «Тилелге» колхозтун колхозчулары партияның кыйгырың сүзүгэр колхозка ажылдаар күзелени илереткен, областың көдээ ажыл-агый эргелекчинин МТС-тер эргелекчинин начальниң Дороев Игнатьевич Зайцевти өөрүшкү-биле хүлээп алган, колхоз даргазына сонгуп алганар. Эш Зайцев болуңуң албан хүлээлгезин күөсүдип эгелей берген.

Кызылтастың тарылгазын дооскан

СУТ-АБСН. (Телефон-биле). Сут-Хөл районда «Сталниче орк» көдээ ажыл-агый артелинин тарылгазы бо чылдың эрт-беле чылдында 200 гектар калбарып турар. Колхоз чымыр хову ажылының тала-зы-биле бедидерин чогуур өйүндө бүгүн кылдып алган турган. Сут-Хөл МТС-тин эш Очур-оолга дүжүдүгүн 5 тракторларың бригаданың бүгү тала-биле таарымчалыг хандыртыган, хову турлаачы база чогуур өйүндө үнгөн.

Ажылдын баштайгы беш хүнеринде

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Ажылдың бедидеринин оң бедидеринде база улук хамаарылгалыг болуп. Чаа-Хөлүң машина-трактор станциясы 1954 көдээ ажыл-агый чылдында салдыган соругаларың бедидеринин дооскан дараан-на бо чылдың бедидеринге ажылды график боугаар эгелеш, мындагы бүгү кылгылар шынарлыг, хуусаазың бетиңде доозулган турган. Колхозтарда көдээ ажыл-агый машина чепсектерини септеринге механизаторларың киржилгези база-ла биче өвөт болган.

Районун колхозтарында бо чылдың тарылгазына үрезинер тарып болуп шынарыңа чедир арылганын, хову ажылыңа хамаарылган өскө-даа бедидер чогуур өйүндө хынамчалыг кылдыган турган. СЭКП Төп Комитетинин январь

Пленумунун төөгүдүг докталаыңа күш-ажылчы сорук өйрөн колхозчу тараачылар МТС-тин механизаторлары биле калып чакы хову ажылыңа чогуур өйүндө организастиң эгелеш.

Ажылдың баштайгы беш хүнеринде ниити-биле 1700 аяң гектарың шынты бажыны илинтерген, 432 гектарың култивастаан, 450 гектарыңа аудилгелден. Районун Стални аттыг база Молотов аттыг колхозтары тарылганы апрель 19-та эгелеш, ийи хүн 600 аяң гектарды кылдыгы чакың, «Тилелге» болгаш өскө-даа колхозтар база тарып эгелей берген. Бистиң колхозтарымыз тарылганы 10 хүн доозар деп шыртыралган, ол соруга күөсетинген турарыңа чыгың билбес.

Картофель болгаш ногаа культураларының тарылгазы бисте чүгө ниитиниң ажыл-агыйларында өвөт, харын колхозчулар, ажылчы, албан-хандыкчылар база ботландырын турар. Бо чорук ажылчы чоңун материалдыг амдырааны улам-на бедидеринге уугу идилги. Колхозтар баштар черлери, совхозтарың, МТС-териниң, бүдүрүлгө болгаш албан организация черлериниң ууртукчулары, партия, совет, профсоюз, комсомол организациялары бо чүгүлө ажылче кичээлгени күөтөдирер хүлээлгелин.

Картофель болгаш ногаа культуралары болза, ажыл-агыйның база бир улук орулгалы адыры болуп, мындагы ону сайырадыры бүгү-ниитиниң херээ болуп.

Ортаакы Азияның дагжыларының май мурнунун ээлчөө

ТАШКЕНТ. «Средазголь» комбинаттың коллектив май мурнуңуң ээлчөөнүн хүндерге дүжүдүн 1—1,5 муң тонна оттулар чүгүлө онаалганын ажыр берип турар.

«Кызыл-Биялгөлүк» руда эргелекчинин шахтерлары дөрт айларны планын апрель 20-де күөсеткенер. Эрткен чылдың деңиз-биле алырга, хонукта ортукма тывын 225 тонна чедир өскөн. № 4—4-БИС шах-

таның коллектив чарыштың мурнуңа чоруп турар. Чөк эгелештен бээр алаа нормадан барык-ла ийи катан хөй—650 метр черин казып эрткен.

«Колгангүлгөлүк» руда эргелекчинин дагжылары май айның үгүтүн оттулар чүгүлө берип турарлар.

СЭТА.

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунда

Парладалага димнатканын боугаар алырга ССРЭ-нің Министрлер Чөвүдели ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунга 1942 чылдың май 26-да чарыдангы англи-совет керөөни күш чок болдулар дугайында сакталды база 1944 чылдың декабрь 10-да чарыдангы француз-совет керөөни күш чок болдулар дугайында сакталды кийргей.

Англи-совет керөөни күш чок болдулар дугайында база француз-совет керөөни күш

Ордакы Азияның дагжыларының май мурнунун ээлчөө

ТАШКЕНТ. «Средазголь» комбинаттың коллектив май мурнуңуң ээлчөөнүн хүндерге дүжүдүн 1—1,5 муң тонна оттулар чүгүлө онаалганын ажыр берип турар.

«Кызыл-Биялгөлүк» руда эргелекчинин шахтерлары дөрт айларны планын апрель 20-де күөсеткенер. Эрткен чылдың деңиз-биле алырга, хонукта ортукма тывын 225 тонна чедир өскөн. № 4—4-БИС шах-

Май бирге чаа-чаа чедишкннерлиг ужуражыр дээш

ДӨРТ АЙЛАРНЫҢ ПЛАНЫ ХУСАА БЕТИНДЕ КҮӨСЕТИНГЕН

Областың харылза эргелекчинин автотранспорт конторазының чолочылары болгаш септегилери май бирге күш-ажылчы чедишкннер-биле ужуражыр дөш эрестег ажылдап турарлар. Сорук кирген күш-ажылдың түнеленинде транспортчулар бо чылдың дөрт айларының планын хуусаа бетинде күөсеткенер.

Коллектив 345 муң тонна-километрини ажылдан кымыр планын турган, 408 муң тонна-километрини ажылдаан. Камналганың чурумун шыңгып сагааның болгаш автомашиналары камныг эдилээрин түнеленинде автотранспортчулар бо чылдың бирге кварталда 8 тонна 690 литр кымыр чүгүлө пландан ажыр камнап алган. Автотранспорт конторазының коллективниң кезигүнери ам май айның санында ажылдан эгелеш.

Коллективниң хөй-хөй мурнакчы чолочылары болгаш септегилери июль, июль болгаш август айларның санында ажылдап турарлар. Чижээ, дуржулгалыг чолочылар эштер Снежа, П. Путин олар июль айыны, Цавельевич, Медведов болгаш Свешников — август айыны санында ажылдап турарлар. Бо мындагы чедишкннерни контораның септегилери чедип алганар. Слесарлар эштер Безвостный, Чучалын июль айыны, Фролов — август айыны санында ажылдап эгелеш.

СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫШТЫҢ ТИЛЕНЧИЛЕРИ

Байырлагал аалдар болдурган социалисттик чарышка тилелчи болуп дөш демжес

облуполмизаттың автотранспорт конторазының коллективинде калбарган. Ол ам үрне-түнелгич чоруп турар. Контораның хөй-хөй чолочылары болгаш септегилери апрель айыны ийи декаданың бүдүрүлгө программаны ажыр күөсүдип турарлар.

Бүдүрүлгө планын тонна болгаш тонна-километр талазы-биле күөсүдиринге болчун ажыр күөсүдиринге, кымыр, чаар материалдары камнап алырга дараазында эштер шыларгап үнгөн. Чолочылар Моңастырын ийи декаданың планын—155 хуу, Казанцев—166 хуу, Чириков—134 хуу, Мельберг—160 хуу күөсеткенер.

Социалисттик чарышка коллективниң септегилери база өкү түнелерини көргүдү турар. Бүдүрүлгениң хун нормазы күөсетпей турар киж чок. Моторист эш Богаров, слесарь Кутушин болгаш өскө-даа эштер хун-бүрдө бүдүн чарыштан ийи чедир норманы күөсүдип, эки шынарлыг продукцияны берип турар. Транспортчулар ам апрель айыны сөвгү декаданың планын хуусаа бетинде доозар дөш ажылдың темпизин улам-на дүрелеткен.

БҮДҮРҮЛГЕНИҢ МУРНАКЧЫЛАРЫ

Кызылдың алызаводунун ажылчылары болгаш инженер-техниктиң ажалдакчылары байырлыг мурнуңуң шымыңың ажылыңың ээлчөөнө киргеш, ону чедишкннер ботландырын турарлар.

Заводта бүдүрүлгө программаны долур күөсүдүр, күш-ажылдың бүдүрүлгөдүн бедидер болгаш эки шынарлыг продукцияны бээр дөш демжесле мурнакчы киржиң турарларың саны өскөн. Коллективниң септегилери даараар мастерскаяның хоочун мастери, цех начальниң эш Сан-

никовтун бригаданы мурнакчы болуп, ол боду бүдүрүлгениң хун норманы үргүчү 180 хуу чедир күөсүдип турар. Алгы этекчи эш Васса, быжыкчы эш Сафронов, сапоз идиң дараачы эш Гавриченко олар бүдүрүлгениң хун норманы 150 хуулаа кудулатпас дөш сөвүн — быжыкчы биле элөөн шыдаанар. Анык ажылчы, комсомолчу эш Зайцев коллективниң хоочун ажылчыларыңдан база чылдып калбарып турар. Оң дараан идижтери эки шынарлыг болуп, чергелекчилериң үнөлөөниңки ач турар.

ШАЛЫПЧЫ КОЛЛЕКТИВЕ

Кызылдың алызаводунун мурнакчы бүдүрүлгелерин бирээ. Коллективниң кезигүнеринин бодунуң шалыпчы адым салбас дөш куженишкнниң демжес эки түнелди көргүзүп турар. Комбинат ам каш чыл улаштыр мурнакчыларыңа олурунда чоруп турар. Май биринге алдар болдурган социалисттик чарык кондиржилери болгаш хлеб быжыркычылары чаа чедишкннерге сорук кийрген.

Комбинатчулар апрельниң ийи декаданың бүдүрүлгө планын ажыр күөсеткенер. Социалисттик чарышка дуржулгалыг мастери эш Казалованың баштааны кондиржилериң бригаданы мурнуңу шыкша тилелчи болуп үнгөн. Ол бригаданың кезигүнеринде бүдүрүлгениң планын күөсетпей турар киж чок. Кондиржилер эш Хомяков болуңуң кызыл ажылы-биле шыларгап турар. Ол бүдүрүлгениң планын хун-бүрдө 150—160 хуу күөсүдирин чедип алган.

Эш Казалованың баштааны хлеб быжыркычыларың бригаданы коллективте мурнакчы бригадаларың бирээ. Бригады ийи декаданың бүдүрүлгө онаалганы 130 хуу күөсеткен. Ияда хлеб быжыркычы эш Лопатина эң идепкейлиг ажылдап, хун норманы бүдүн чартык катан күөсүдип турар. Комбинатчулар апрель айыны онаалганы Май 1-ниң мурнуңа үлгерип күөсүдүр дөш сөвүңгө өс болуп дөш куженишкнниң ажылдан турарлар.

ДУРЖУЛГАЛЫГ ЧОЛААЧЫЛАР

Чадрананың автотранспорт конторазының чолочылары болгаш септегилери байырлыг мурнуңуң социалисттик хүлээлгезин алган, сорук киришкнни-биле ажылдап турарлар. Чарышка чолочылар эштер Овлян болгаш Андриянов олар шыларгап үнгөн.

Чолочы эш Овлян бо чылдың бирги кварталыңың планын тонна-километр биле 195 хуу күөсеткен. Бодунуң ажылдап турар автомашинаы камныг эдилээрин түнеленинде ол камналганы бедид көргүзүлгени чедип алган. Бирги кварталда ол 420 литр кымыр чүгүлө камнап алган. Автомашина-биле 100 муң километрин капитал септеге чокка эртер дөш хүлээлгезин эш Овлян майда күөсүдүр.

Автомашинаы камныг эдилээринин мастери чолочы эш Андриянов база бедид көргүзүлгени чедип алган. Ол дөрт айларны сөвгүлгө планын тонна-километр-биле 185 хуу күөсеткен, камналганы чурумун шыңгып салып турган, ол бо үнелүү дүжүдүнүң 368 литр кымыр чүгүлө камнап алган. Коллективниң чолочылары бо эштерниң мурнакчы дуржулгалыг ийи-биле дөткөл, ону боттарының ажылында чедишкнниң ажылдан турарлар. Транспортчулар боттарының бүгү күжүн бир дугаар чартык чылдык онаалганы чедишкнниң күөсүдүр дөш сөвүн турарлар.

Польша Улус Республиканың чазак төлөөлеринин В. И. Ленинниң болгаш И. В. Сталинның мавзолейинге чораны

ССРЭ биле Польша Улус Республиканың аразында найрал, кайы-кайымыңа дуза-дажыга болгаш дайын сөвүдүңгө калы ажылдакчыга дугайында керөөгө ат салдыгыңың он чыл-биле холбаштыр Совет чазактың чалаанын боугаар Москвада чоруп турар Польшаның Каттыканың ажылчы партизанының ТК-ының Полит-бюро кезигүңү болгаш Польша Улус Республиканың Министрлер Чөвүделениң даргазы Ю. Пиракевичте баштаган Польша Улус Республиканың Чазак төлөөлери апрель 22-де В. И. Ленинниң болгаш

И. В. Сталинның мавзолейинге чоран болгаш алаа чечектер салган.

Польша Улус Республиканың Овса болгаш Брун эргелиг ачканы В. Левковский-ге баштаган ачкын чериниң дипломаттыг составы төлөөлери үдөп чоранар.

Чечектер салышкыныга ССРЭ-нің Даштыкы Херектер Министрствозунун протокол килдизинин эргелекчи А. Н. Хавустин болгаш ССРЭ-нің ДХМ-нің харымсагалыг ажалдакчылары чоранар.

СЭТА.

